

יום שישי, ה' באייר תשפ"ב 6.5.2022

תשפ"ב

תסתכלו עלינו, אנחנו לא שקופות, אין אפשר לחיות ממשכורת של 29.12 שקל לשעה

ארבע משפחות
בתהליך פינוי-בינוי
מספרות אם זה
שווה את כל הבלגן
אורי חודי | עמ' 8

עובדי ועובדות הניקיון חתמו
עם ההסתדרות לפני כחצי שנה
על הסכם קיבוצי שמעלה את
שכרם ב־6 שקלים לשעה, אבל
באוצר מסרבים לאשר אותו.
עכשיו הם יוצאים למאבק שכל
ישראלי חייב לתמוך בו
ענת לב־אדלר, עמ' 6

צילום: דנה קופל

עמודים
15-23

AllJobs
יישום שירות

רכב

עסקים

נדל"ן

ידיעות אחרונות

לוח

נדל"ן

nadlan.ynet.co.il

ממערכת ישראלי, אל תפקירו אותנו כי אנחנו עובדי ניקיון

צילום: קובי קוארקס

גאולה חסנוב: "רק שאלוהים עולה 4,000 שקל ויש גז ואינטרנט ומים וארנונה. שאני אלך לחיות באוהל, כמו הילדה שלי בצבא? בשמענו שמעלים ב־6 שקלים אמרנו תודה לאל"

"בגדים אנחנו לא קונים, הכל אני מקבלת מאנשים טובים, ומבית הספר נותנים לי ספרים לילדים": עובדי ועובדות הניקיון שמרוויחים 29 שקל לשעה יוצאים למאבק על שכרם • לפני חמישה חודשים חתם ארגון חברות הניקיון על הסכם קיבוצי חדש עם ההסתדרות שמעלה את שכר העובדים ל־36 שקלים, אבל באוצר מסרבים לאשר אותו בהיעדר תקציבים ומחשש לפגיעה בתוכנית להעלאת שכר המינימום לכל המשק • עכשיו עובדי הניקיון הזועמים מספרים על הקושי לפרנס משפחה ב־4,500 שקל לחודש ועל תחושת אי־הצדק ("אנחנו עובדים כמו חמורים, אבל מזלזלים בנו ולא משלמים") • ענת לב־אדלר

אני אני? יש הרבה מה להגיד אבל מי מקיב? לצעקה שלנו ומי שומע אותנו? היא אומרת בכאב, והבן הקטן שלה, שמן הסתם לא מבין אבל מרגיש, חוזר על דבריה: "מי שומע אותנו?"

חסרים 42 אלף עובדים

ארגון חברות הניקיון, שמאגר 230 חברות שמעסיקות יותר מ־80 אלף עובדים, מנסה לא רק לשפר את תנאי ההעסקה של עובדי הניקיון אלא גם להציל מקריסה את הענף, שסובל ממחסור של עשרות אלפי יריים עובדות. "כי מי יבוא לעבוד בעבודה כזו קשה כשהתגמול כזה זעום?" אומרת עי"ד רונניקה רוננברג, מנכ"לית הארגון. "למרות שהקורונה חשפה את חיוניותם של עובדי הניקיון בכל תחומי המשק – את הממשלה זה לא מעניין".

לדברי רוננברג, המחסור בעובדים מסתמך ב־42 אלף עובדים, לפי מחקר שעשה משרד רו"ח סומך־חייקין עבור הארגון. "המספר הולך לשלש את עצמו בעשור

אביא – אלך לרחוב ואעמוד בכביש? אנחנו שקועים בהלוואות, חוזרים באחת בלילה מהעבודה כדי שיהיה כסף לאוכל".

מה עם חשבוניות?

"בערך 2,500 שקל לחודשיים. רק האר" נונה זה 800 שקל, חשמל זה בערך 600 שקל בחורף. הילדים דורשים מזון ובצדק. בקיץ אנחנו לא יכולים לנשום פה, מנסים לפתוח מוגנים כמה שעות ולסגור אבל לפעמים החשמל מגיע ל־1,500 שקל. בעלי עובד מחמש בבוקר עד שש בערב, וכמה שעובדים לא נשאר לנו כלום. חוץ מחובות אין לנו כלום, הכל הולך חסכונית יש את מה שהביטוח הלאומי נותן לילדים, בזה אני לא יכולה לגעת".

ממתקים את קונה לילדים?

"רק כשיש מבעצמי. הם גם לא ילדים שמבקשים, הם למדו שזה החיים שלנו והם יודעים מה כן ומה לא. כל מה שיש לנו בבית בא מהרחוב, בחיים לא קנינו כלום. לא עגלה, לא שולחן, לא מיטה. מה שאני רים וורקים זה מה שאנחנו משתמשים. מה

אביב, בת 33, אם לשישה, שעלתה לארץ מאורבייג'ן ב־1997. היא נשואה לבן זוג שעובד בתחום הכבאות, והם גרים ברידה שכורה בדרום העיר. היא עובדת בניקיון בשני מקומות – בבניין משרדים ובבית ספר תיכון עירוני ט' בתל־אביב. איך מפי"ר נסים שישה ילדים עם שכר של 29.12 שקל לשעה? "קשה, אבל מנסים. בגדים לא קונים. הכל אני מקבלת מאנשים טובים, ומבית הספר נותנים לי ספרים לילדים. השכירות עולה 4,500 שקל לשלושה חדרים. אני מכניסה את כולם בחדר אחד ומסתדרים, זו הדידה הכי זולה שמצאנו".

ומה קורה עם אוכל, חשבוניות?

"מנסים להסתדר, אוכלים פחות ומשלימים מה שצריך. אנחנו עובדים כמו חמורים, ולכן עובדי ניקיון צריכים להרוויח יותר ממקצועות אחרים, כי בלי ניקיון כל העולם הזה הוא פח זבל. אבל מזלזלים בנו, קורעים לנו את הצורה ומשלמים פחות". הילדים, היא אומרת, בגילאי 9 עד שנה וחצי, מבקשים דברים ושומעים לא. "מאפה

פעם הבאה שתזמינו כוס בירה, תזכרו שהסכום ששילמתם זהה פחות או יותר לשכר השעתי של פועל או פועלת ניקיון – 29.12 שקל לשעה. בשבוע שבו מתפרסם כי השכר הממוצע בהייטק עומד על 30 אלף שקל, נרמה שפועלי הניקיון חיים במדינה אחרת מזו שהסטארט־אפ גייש, ישראל 2022, מתיימרת להיות. ואין בכלל אפשר להיות ממשכורת כזו בזמן שיוקר המחיה רק מטפס מדי חודש? עכשיו עובדי הניקיון יוצאים למאבק להעלאת שכרם. בנובמבר האחרון כבר נחתם הסכם בין "ארגון חברות הניקיון" להסתדרות על הסכם קיבוצי חדש בענף, שמשפר את תנאי פועלי הניקיון לשכר של 36 שקל לשעה, אלא שמימוש ההסכם מחייב חתימה של שרת הכלכלה, אורנה ברביבאי, על צו הרחבה – והדבר הזה לא קורה כבר חמישה חודשים, כי האוצר מסרב לאשר זאת. קחו לדוגמה את רוקסנה איחייב מתל-

עו"ד רוניקה רחובר, מנכ"ל ארגון חברות הניקיון

עו"ד רוניקה רחובר, מנכ"ל ארגון חברות הניקיון

שאינו מחסור בעובדי ניקיון, שיש מחסור של עשרות אלפי עובדים, למה ששר האוצר ייתן אוקיי לחתום על צו ההרחבה? המדינה אוטמת את האזרחים והלב. מורתי מספר שמקום המדינה ועד העלייה הראשונה במרת' המועצות כמעט כל מי שעבד בניקיון היו בני עדות המזרח. "אבל הרור הבא של עדות המזרח, שזה אני - כבר לא עובד בניקיון, וגם הרור הבא של העלייה הרוסית לא עובד בניקיון, הם כולם בגווי 8200 ומכונולוגיה, ועובדות, אין לנו דור ממשיך בתחום הניקיון. את עובדי הניקיון הישראלים שעדיין נשארו החברות הפרטיות, בעיקר ההייטק, שאבו, והם מעסיקים אותם דרך קבלנים בשכר של 38 ו-42 שקל לשעה, כשהגופים הציבוריים תקרי עים על 29.12 שקל. הפער הזה מטר רף. גופים פרטיים מעלים מיוזמתם את שכר עובדי הניקיון, למשל בנק לאומי שהוריע לי שיעלה ל-36.5 שקל לטראקטיבית מ"ר בינואר, כי הוא מבין שאוטו לא יהיו לו עובדי ניקיון. אבל כדי להחליט את ההעלאת, הוא גם על המגזר הציבורי צריך את צו ההרחבה".

ואצלק, באותה חברת ניקיון, יהיה עובד במגזר הפרטי שיקבל 40 שקל ועובד במגזר הציבורי שיקבל 29 שקל? מה מבדיל בין העובד סוג א' והעובד סוג ב'?

"מזל. מי שבדיוק מחפש עבודה ויש משרה פנויה במגזר הפרטי, ייהנה מזה. תראי לאן הגענו, שגם בין עובדי הניקיון יש מעמדות. זה מוזעזע".

ואפשר לעבוד בין הקאטטות?
"טכנית ודאי שאפשר. כל מי שעובד אצלנו במגזר הציבורי, חברות ניקיון רוד פות אחרינו ומציעות לו לעבוד למגזר הפ' רטי. עוד 12 שקל לשעה לאנשים שמביאים שכר נטו של 4,500 שקל, זה משמעותי".

אז תשבת?
"אנחנו לא רוצים לפגוע במשק ובמערך הבריאות, אבל העניין של שכינה כללית בענף הניקיון בחולט על הפרק, אם לא יהיה מוצא. בלי עובדי הניקיון שחיטאו את בתי החולים ובתי האבות לא היינו שורדים את המגפה. בשנה האחרונה המחירים טסו לשמיים, והשכר שלהם תקוע. באירופה רואים בחורים ובחורות צעירים עובדים בניקיון רחובות. אצלנו אין סיכוי שזה יקרה. בשביל 4,500 נטו?"

תגובת משרד הכלכלה באמצעות עו"ד רבקה ורבנר, הממונה הראשית על יחסי העבודה: "שרת הכלכלה סבורה שה' עלאת השכר לעובדים בענף הניקיון היא צעד חשוב ודאי ביותר, אולם לא יהיה זה נכון לקדם אותו לפני שיתנהל משא ומתן בשיח משותף להקצאת הכסף. השרה מצפה מארגון חברות הניקיון לשבת עם משרד רד האוצר, בכובעו הכפול כמיוזמת שירותי הניקיון הגדול במשק וכגורם המשלם, כדי להגיע להבנות מאוזנות. אז נוכל לשקול האם להמליץ לשרה לחתום על ההרחבה הצ. שרת הכלכלה אינה צד להסכם".

תגובת משרד האוצר: "מה שארגון עובדי הניקיון רוצה זה לקבוע רף חדש של שכר מינימום ענפי, שיחול על עובדי הניקיון בלבד גם במגזר הציבורי וגם במ' גור הפרטי, וזאת בלי קשר להענפים במשק. אבל יש כרגע עסקת חבילה של העלאת שכר המינימום ל-6,000 שקל בכל הענפים במשק, שנחתמה באופן שוויוני ובמתווה אחיד, וששופעמים האחרונה שלה תהיה ב-2025. במהלך זה נכללים גם עובדי הניקיון בכל המשק".

לעובדות שלי. איך אני יכולה לעזוב אותן וללכת? אלה נשים שבגיל פנסיה ממשיכות לעבוד, כי הן כמון, צריכות את הכסף. כששמענו שמעלים לנו ל-36 שקל אמרנו תודה לאל, אבל בינתיים חסרות לי עוב' רות: איך שאני אומרת שמרוויחים 29.12 שקל לשעה, אומרים לי לא תודה. אז אני גם מפקחת וגם מנקה איפה שחסרות".

ואיך מפתדרים?
"יש לנו ארבעה ילדים. שניים כבר תודה לאל נשואים ועוד שניים בבית - החיילת ובן ה-25. אני מרוויחה בערך 6,000 שקל. השכירות עולה 4,000 שקל. בעלי עובד בח'צי חינ' ומקבל גם 29.12 שקל לשעה. ויש גו ואינטרנט ומים וארנונה, אז מה לעשות? לעבוד לחיות באוהל, כמו הילדה שלי בצבא? אז לא קונים שני קילו עגבניות, קונים שתיים-שלוש עגבניות".

למה שלא תעבדי במשק בית פרטי ותק' בלי 50 שקל לשעה?
"בעבר עבדתי במקביל גם במשק בית, וקשה היה לי לנהל את שני העיסוקים. אני חושבת שיש לי בעיות בריאות, ואני לא יכולה ללכת לרופא פרטי בזמן שקופות חולים אין תורים. אני מזוהה את עצמי. אבל אם תעלה לנו המשכורת ל-36 שקל בשעה, זה עוד 1,500 שקל בחודש".

מה את לא קונה?

"אוכל אני חייבת, ותרופות שצריך לק' חת. אבל חוץ מזה אני לא יכולה לעשות כלום. לא שיפוצים, לא הולכת לטייל, לא יוצאת לחופשה. יש לי בעיות פרטי בזמן שקופות חולים אין תורים. אני מזוהה את עצמי. אבל אם תעלה לנו המשכורת ל-36 שקל בשעה, זה עוד 1,500 שקל בחודש".

מה הילדים אומרים?

"אולי אני חייבת, ותרופות שצריך לק' חת. אבל חוץ מזה אני לא יכולה לעשות כלום. לא שיפוצים, לא הולכת לטייל, לא יוצאת לחופשה. יש לי בעיות פרטי בזמן שקופות חולים אין תורים. אני מזוהה את עצמי. אבל אם תעלה לנו המשכורת ל-36 שקל בשעה, זה עוד 1,500 שקל בחודש".

צילום: דנה קופל

רוקסנה איחייב: "ממתקים לילדים אני קונה רק כשיש מבצעים. הם גם לא מבקשים. למדו. אנחנו שקועים בהלוואות, מהעבודה כדי שיהיה לנו כסף לאוכל"

אבל כבר אין לי כוח, אני כולי חולה, יש לי בעיות בגב, ברגליים, בידים, לחץ דם גבוה, פרקתי כואב וקרעתי את הרצועות, ועבודה במשק בית יותר קשה, והחומרים חריפים, ויש לי אלרגיה ואסתמה, ואני חייבת לקחת תרופות נגד לחץ דם גבוה, ואם לא הלי מכבי והב הייתי אוכלת אותה בגדול. רק על המכבי כל המשפחה משלמת 500 שקל, כי התחלנו לשלם גם סיעודי, כי אנחנו חושבים איך נחיה מחו, אם בכלל לא יהיו להודק עם עבודה כזו. לפחות הילדים מרי פעם עוורים. הבת החיילת אמרה 'אמא, אני אתחיל לקבל כסף מהצבא ואעזור לך', כי הם מכינים סל של מה שאני עושה זה כדי שתהיה להם תקרה מעל הראש ואוכל. הכל עולה ועולה ורק המשכורת שלנו 29.12 שקל".

אין דור ממשיך

אבי מורתי, יו"ר ארגון חברות הניקיון, מפנה ודוקר אל פקדי האוצר שיושבים עם היר על הכרז. "אם נערי האוצר מחליטים

"מפריע להם שאני עובדת ומקבלת כל כך מעט. הם ניסו כל השנים שאעבוד במ' קום אחר, אבל כבר התרגלתי, טוב לי בע' בודה עם האנשים, אבל המשכורת ממש לא מספיקה לכולם, רק לאוכל ולמשכנתא".

הילדים עוזרים בלכלי?

"ברוך השם הם עובדים בתעשייה האווירית, אבל אני לא מבקשת עזרה כי גם להם יש משכנתא וילדים, ואני לא יכולה להפיל עליהם, אבל כשצריך הם עוזרים". גם גאלה הסנוב מחולק, בת 53, נאלצת לפעמים לקבל עזרה מהילדים, כולל מבתה החיילת. היא עלתה לארץ מאוויקסטן ב-1993, עברה שנים כמנקה והיום היא גם מפקחת של עובדי ניקיון, והיא עדיין מרוויחה 29.12 שקל לשעה. "כולם שואלים אותי מה את עושה בעבודה הזו, כי סימתי אוניברסיטה ואני מורה, אבל כבר 16 שנה אני מנקה בביטוח לאומי בחולון, שזה שני צעדים מהבית, וזה נוח כי אין לי רישיון נהיגה, וכל הפקידות ועובדי ההנהלה זה כבר כמו משפחה, וגם יש לי אחריות

הקרוב", היא אומרת, "ועוד מעט נימצא כנאוס שעלול לפגוע בבריאות הציבור, כי בלי ניקיון לא יהיו ניתוחים, ואנשים ימותו מזיהומים בבתי החולים, וילדים יירבדו בדיונטריה ובצבת, ותלמידים לא ייכנסו לשירותים בבית הספר. אף אחד לא רואה את זה? המדינה מפקירה את עובדי הניקיון כי זו אחת האוכלוסיות החלשות במשק. אנחנו מצפים שיתממו על צו ההרחבה שיעלה את שכר העובדים השקופים הללו? ומה אומרים במשרד הכלכלה ובאוצר? "הממונה על יחסי העבודה במשרד הכ' לכה, עו"ד רבקה ורבנר, שולחת אותנו לנהל בשמה משא ומתן פרטני מול אר' גונים עסקיים עתירי כוח כמו התאחדות התעשיינים או השלטון המקומי. אבל השרה בריבאי יכולה להביא ליישום ההסכם שג' חתם עם ההסתדרות, ואם היא תחתום היא וזו שבוכותה שכר העובדים יעלה. הממשלה התחייבה לסייע לאוכלוסיות החלשות במ' ש, זה צו השעה, והיא לא עושה זאת".

התמונה מורכבת מעט יותר: חלק ניכר מעובדי הניקיון מועסקים במגזר הציבורי, והעלאת של שכרם תחייב רשויות ואר' מיות, משרדי ממשלה וכו' להגדיל את התוצאות על ניקיון במאות מיליוני שקלים - סכומים שאין כרגע מהיכן לממן אותם בתקציבים הקיימים. מלבד זאת, באוצר טוענים כי תוכנית להעלאת שכר המינימום לכל העובדים במשק ל-6,000 שקל עד שנת 2025 נמצאת בעבודה, ולא ניתן לה' חריג ממנה כבר עכשיו את עובדי הניקיון ולקפה עובדים אחרים בהשוואה אליהם.

שני דברים בטוחים: עובדי הניקיון כבר מיואשים ורבים מהם מתקשים לסיים את החודש בכבוד. מרובר באנשים שנלחמים על פת לחם ועל קורת גג, ולא רואים שום אופק. ד', שעלתה מהודו ב-1989, עברה שנים בניקיון והיום היא אחראית על עובדות הניקיון באוניברסיטת באר-שבע, וגם ממלאת את מקום העובדים החסרים. היא נשואה, אם לשניים וסבתא לנכדים. "אנשים לא רוצים לקום בארבע בבוקר

צילום: דנה קופל